

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

«ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА»

Розробник:

Приходько Сергій,

к. політ. н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

Полтава, 2022 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Політична культура
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	Викладач: Приходько Сергій, к. політ. н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Контакти: ауд. 458, навчальний корпус № 4 e-mail: serhii.prykhodko@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/prihodko-sergiymikolayovich
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність Освітня програма	052 Політологія Політологія
Попередні умови для вивчення дисципліни	«Основи політології», «Історія політичних вчень», «Філософія», «Філософія політики», «Соціологія».

Заплановані результати навчання

Мета навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти системи знань про концепції політичної культури, її теоретико-методологічних аспектів й основних структурних компонентів, типів, знань про обумовленість політичної культури історичними, національними, соціально-економічними чинниками, особливостями її прояву в Україні й у деяких закордонних країнах світу.

Завдання навчальної дисципліни: формування базового понятійного апарату феномену політичної культури; засвоєння знань про сутність та зміст політичної культури, її структуру й основні компоненти; аналіз генези та особливостей політичної культури українців та інших націй світу, трансформаційних процесів у цій сфері в умовах постіндустріального суспільства; вироблення навиків критичного аналізу функціонування політико-культурної сфери суспільного життя; набуття знань і навиків щодо цілеспрямованого впливу на процеси політичної соціалізації населення країни, особливо молодих генерацій національних спільнот.

Компетентності:

загальні:

ЗК 03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 07. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 10. Здатність діяти на основі етичних міркувань, діяти політично й соціально відповідально та свідомо.

спеціальні (фахові, предметні):

СК 03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

СК 05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

Програмні результати навчання:

ПРН 10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

ПРН 12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

ПРН 18. Здійснювати політичну просвіту і розвивати політичну культуру громадян, вибудовувати свою діяльність на базі принципів професійної етики та персональної відповідальності.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	с	с.р.
Тема 1. Поняття та сутність політичної культури.	12	2	2	8
Тема 2. Структура і функції політичної культури.	12	2	2	8
Тема 3. Структурні блоки та процесуальна характеристика політичної культури.	11	2	-	9
Тема 4. Типологізація політичної культури.	12	2	2	8
Тема 5. Політичні субкультури. Особливості політичної культури суспільних класів та демографічних груп.	11	2	-	9
Тема 6. Електоральна культура як складова політичної культури.	12	2	2	8
Тема 7. Чинники і шляхи формування політичної культури в сучасному суспільстві. Політична соціалізація.	12	4	2	6
Тема 8. Політична культура українського суспільства.	11	2	2	7
Тема 9. Особливості політичної культури в деяких країнах світу.	12	4	2	6
Усього годин	<i>105</i>	<i>22</i>	<i>14</i>	<i>69</i>

Оцінювання результатів навчання

Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Опитування	Розв'язування тестів	Виконання завдань самостійної роботи	Реферат	Екзамен	
ПРН10	14	3	6	3	7	33
ПРН12	14	4	6	4	6	34
ПРН18	14	3	6	3	7	33
Разом	42	10	18	10	20	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти					Разом
	Опитування	Розв'язування тестів	Виконання завдань	Реферат	Екзамен	
Тема 1. Поняття та сутність політичної культури.	6	-	2	-	-	8
Тема 2. Структура і функції політичної культури.	6	-	2	-	-	8
Тема 3. Структурні блоки та процесуальна характеристика політичної культури.	-	-	2	-	-	2
Тема 4. Типологізація політичної культури.	6	-	2	-	-	8
Тема 5. Політичні субкультури. Особливості політичної культури суспільних класів та демографічних груп.	-	-	2	-	-	2
Тема 6. Електоральна культура як складова політичної культури.	6	-	2	10	-	18
Тема 7. Чинники і шляхи формування політичної культури в сучасному суспільстві. Політична соціалізація.	6	-	2	-	-	8
Тема 8. Політична культура українського суспільства.	6	-	2	-	-	8
Тема 9. Особливості політичної культури в деяких країнах світу.	6	10	2	-	-	18
ЕКЗАМЕН					20	20
Разом	42	10	18	10	20	100

Критерії оцінювання

Опитування на семінарських заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
6	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні знання програмного матеріалу, відповідь чітка і завершена, без помилок. На відмінному рівні описує, пояснює та оцінює політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах. Аналіз взаємодії політичних акторів та інститутів, влади та урядування, політичних систем та режимів, політичної поведінки у різних контекстах їх функціонування побудований на ґрунтовному науковому підході. Демонструє сформовану здатність оцінювати і порівнювати суспільні явища, процеси і тенденції, розробляти способи розв'язання суспільних проблем; виявляє переконливу аргументацію та самостійну позицію.
5	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні знання програмного матеріалу, відповідь чітка і завершена, без помилок. Здійснює достатньо ґрунтовний аналіз політичних процесів та явищ у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах. Володіє на належному рівні політологічною термінологією.

	Виявляє високий рівень спроможності оцінювати і порівнювати суспільні явища, процеси і тенденції, розробляти способи розв'язання суспільних проблем.
4	Здобувач вищої освіти достатні знання програмного матеріалу, відповідь чітка і завершена, без помилок. На достатньому рівні володіє політологічною термінологією та здатністю аналізувати процеси взаємодії політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування. Спроможний належним чином аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
3	Здобувач вищої освіти допускається суттєвих помилок при відповіді на питання. Сама відповідь відбувається на рівні простого відтворення інформації. Ознайомлений з основними політологічними термінами на рівні їх простої констатації. Аналіз взаємодії політичних акторів та інститутів, політичних систем та режимів, політичної поведінки здійснює відірвано від історичного або сучасного контексту.
2	Здобувач вищої освіти під час відповіді демонструє слабкий рівень засвоєння навчального матеріалу, викладає його непослідовно і невпевнено, допускається значних принципових помилок у викладенні фактів, що спотворюють їх зміст. Досить фрагментарно відтворює ключові політологічні поняття, теорії та методи сучасної політичної науки. взаємодії політичних акторів та інститутів, політичних систем та режимів здійснює без використання теоретичних і практичних знань, навичок, методів.
1	Здобувач вищої освіти не виявляє теоретичних, так і практичних знань з основної частини вивченого матеріалу, допускає суттєві помилки у викладенні фактів, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал. Фактично не розуміє специфіки політичної сфери. Майже не володіє політологічною термінологією, категорійно-поняттєвим апаратом.
0	відповідь відсутня

Розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання	
10-9	Із 10 запропонованих завдань надано на 9-10 правильних відповідей	Продемонстрований високий рівень володіння програмним матеріалом: здобувач вищої освіти розуміє сутність політичних процесів та явищ у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах; застосовує ключові політологічні поняття, теорії та методи до аналізу взаємодії політичних акторів та інститутів, влади та урядування, політичних систем та режимів, політичної поведінки.
8-7	Із 10 запропонованих завдань надано 7-8 правильних відповідей	Продемонстрований належний рівень володіння програмним матеріалом: здобувач вищої освіти; спроможний пояснювати та оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах; аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку.

6-5	Із 10 запропонованих завдань надано 5-6 правильних відповідей	Продемонстрований посередній рівень володіння програмним матеріалом: здобувач вищої освіти частково розуміє предметну область, володіє політологічними поняттями, теоріями та методами, але знання мають поверхневий характер; виникають труднощі при розв'язуванні політологічних проблем та задач.
4-3	Із 10 запропонованих завдань надано 3-4 правильних відповідей	
2-1	Із 10 запропонованих завдань надано 1-2 правильних відповідей	Продемонстрований низький рівень володіння програмним матеріалом: здобувач вищої освіти практично не володіє політологічним категоріальним апаратом; не здатний їх застосовувати для аналізу політичних процесів.
0	усі завдання виконано неправильно	

Написання рефератів

Кількість балів	Критерії оцінювання
9-10	Дотримано всіх вимог до написання й захисту реферату: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання
7-8	Дотримано всіх формальних вимог до написання й захисту реферату: витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Проблема позначена, але не достатньо обґрунтована її актуальність, зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему й викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита достатньо повно, дані правильні відповіді на додаткові питання
5-6	Основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки. Не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі. Наявні певні неточності у викладенні матеріалу. Вимоги щодо оформлення дотримано
3-4	Є суттєві відступи від вимог до реферування. Зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; під час захисту відсутній висновок
1-2	Тема реферату не розкрита, виявляється істотне незрозуміння проблеми
0	реферативна робота не виконана

Виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	здобувач вищої освіти застосовує навички самостійної роботи, виявляє ініціативу при виконанні завдань, вміє проводити професійний пошук, обробляти та аналізувати факти, дані та інформацію з різних джерел, завдання самостійної роботи з теми виконані відповідно до методичних рекомендацій
1	здобувач вищої освіти застосовує навички самостійної роботи, не завжди виявляє ініціативу при виконанні завдань, вміє проводити професійний пошук, обробляти та аналізувати факти, дані та інформацію з різних джерел, завдання самостійної роботи з теми виконані не всі, або мають неточності чи незначні помилки

0	завдання самостійної роботи не виконані, або виконані неправильно
---	---

Критерії та шкала оцінювання семестрового контролю (екзамену)

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
для 1-го і 2-го теоретичних питань	0	Відсутні знання програмного матеріалу; відповідь на питання білета помилкова; відсутнє володіння необхідними для виконання завдання вміннями і навичками.
	1	Здобувач вищої освіти демонструє мінімальні знання теоретичного матеріалу; наявні грубі помилки в знанні фактичного матеріалу, у трактуванні понять і категорій, пов'язаних з політичною культурою. Відсутня здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку. Відповідь представляє окремі, неузгоджені між собою знання.
	2	Знання більшої частини програмного матеріалу мають частковий характер; здобувач вищої освіти поверхнево визначає проблеми, пов'язані з політичною культурою; наявні суттєві помилки при викладенні фактичного матеріалу, у трактуванні політологічних понять і категорій, якими оперує здобувач вищої освіти. Вміння описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах представлене у формі простої констатації фактів. Відповідь безсистемна, поверхнева.
	3	Наявні певні знання основної частини програмного матеріалу, але питання розкриваються неповно, здобувач вищої освіти поверхнево характеризує проблематику, пов'язану з політичною культурою; наявні суттєві помилки у викладенні фактичного матеріалу та висновках. Категорійно-понятійний апарат сучасної політичної науки, яким оперує здобувач вищої освіти, обмежений; мають місце значні неточності у трактуванні понять і термінів. Знання наукових розробок з проблем політичної культури відображаються на рівні простої констатації. Відповідь непослідовна, фрагментована. Опис, пояснення політичних процесів та явищ у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах відбувається у формі загального оцінювання.
	4	Знання програмного матеріалу є достатнім, продемонстровано належне розуміння проблематики, пов'язаної з політичною культурою. Здобувач вищої освіти аналізує змістовну сутність, структуру, функції, типи політичної культури на достатньому теоретичному рівні; загалом вільно володіє категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки. Відповідь намагається поєднувати з наочним викладенням матеріалу (хоча і не повною мірою). Узагальнення та висновки здійснюються самостійно, логічно і послідовно. Проте у здобувача вищої освіти при аналізі взаємодії політичних акторів та інститутів, політичних систем та режимів, політичної поведінки мають місце окремі ускладнення; спостерігаються ускладнення у процесі аргументації власної точки зору.
	5	Знання програмного матеріалу є достатньо глибокими, продемонстровано ґрунтовне розуміння проблем політичної культури.

		Здобувач вищої освіти виявляє вміння описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах на належному теоретичному рівні; вільно володіє категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки. Показано знання основних джерел, що репрезентують найважливіші наукові розробки, пов'язані з політичною культурою. Узагальнення та висновки робляться логічно і послідовно. Проте у здобувача вищої освіти виникають деякі незначні ускладнення, пов'язані з аналізом взаємодії політичних акторів та інститутів, влади та урядування, політичних систем та режимів, політичної поведінки у різних контекстах їх функціонування.
	6	Продемонстровано вільне володіння визначеними програмою знаннями, уміннями та навичками; показано глибоке розуміння проблем політичної культури в цілому, належно теоретично обґрунтоване вміння описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах; відмінне володіння категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки. Правильно і в достатній кількості підібрано необхідні для відповіді факти; наявне вміння систематизувати знання; робити на основі теоретичного матеріалу обґрунтовані висновки та узагальнення; у процесі відповіді демонструються навички самостійного політологічного мислення, самостійного аналізу класичних джерел, що представляють найважливіші теоретичні розробки класичної та сучасної політичної науки; здатність аргументувати власну точку зору; відповідь чітка, логічна, послідовна і завершена. Проте помітні окремі несуттєві ускладнення із власним оцінюванням подій і явищ щодо політичної культури.
	7	Продемонстровано вільне володіння передбаченими програмою знаннями, уміннями та навичками; показано глибоке розуміння сутності політичної культури, вміння аналізувати її структуру, функції, типи, характерні для різних історичних періодів і суспільств; відмінне володіння категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки. Правильно і в достатній кількості підібрано необхідні для відповіді практичні приклади; наявне вміння систематизувати знання; продемонстровано вміння робити на основі аналізу теоретичного і практичного матеріалу обґрунтовані висновки та узагальнення; у ході відповіді демонструються навички самостійного політологічного мислення, самостійного аналізу історичних джерел, що представляють базові наукові розробки класичної та сучасної політичної науки щодо політичної культури; здатність аргументовано відстоювати власну точку зору; відповідь чітка, логічна, послідовна і завершена.
для 3-го теоретичного питання	0	Відсутні знання програмного матеріалу; відповідь на питання білета помилкова; відсутнє володіння необхідними для виконання завдання уміннями і навичками.
	1	Здобувач вищої освіти демонструє мінімальні знання теоретичного матеріалу; наявні грубі помилки в знанні фактичного матеріалу, у трактуванні понять і категорій, пов'язаних з політичною культурою. Відсутня здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та

	інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку. Відповідь представляє окремі, неузгоджені між собою знання.
2	Знання більшої частини програмного матеріалу мають частковий характер; здобувач вищої освіти поверхнево визначає проблеми, пов'язані з політичною культурою; наявні суттєві помилки при викладенні фактичного матеріалу, у трактуванні політологічних понять і категорій, якими оперує здобувач вищої освіти. Вміння описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах представлене у формі простої констатації фактів. Відповідь безсистемна, поверхнева.
3	Наявні певні знання основної частини програмного матеріалу, але питання розкриваються неповно, здобувач вищої освіти поверхнево характеризує проблематику, пов'язану з політичною культурою; наявні суттєві помилки у викладенні фактичного матеріалу та висновках. Категорійно-понятійний апарат сучасної політичної науки, яким оперує здобувач вищої освіти, обмежений; мають місце значні неточності у трактуванні понять і термінів. Знання наукових розробок з проблем політичної культури відображаються на рівні простої констатації. Відповідь непослідовна, фрагментована. Опис, пояснення політичних процесів та явищ у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах відбувається у формі загального оцінювання.
4	З Знання програмного матеріалу є достатнім, продемонстровано належне розуміння проблематики, пов'язаної з політичною культурою. Здобувач вищої освіти аналізує змістовну сутність, структуру, функції, типи політичної культури на достатньому теоретичному рівні; загалом вільно володіє категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки. Відповідь намагається поєднувати з наочним викладенням матеріалу (хоча і не повною мірою). Узагальнення та висновки здійснюються самостійно, логічно і послідовно. Проте у здобувача вищої освіти при аналізі взаємодії політичних акторів та інститутів, політичних систем та режимів, політичної поведінки мають місце окремі ускладнення; спостерігаються ускладнення у процесі аргументації власної точки зору.
5	Знання програмного матеріалу є достатньо глибокими, продемонстровано ґрунтовне розуміння проблем політичної культури. Здобувач вищої освіти виявляє вміння описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах на належному теоретичному рівні; вільно володіє категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки. Показано знання основних джерел, що репрезентують найважливіші наукові розробки, пов'язані з політичною культурою. Узагальнення та висновки робляться логічно і послідовно. Проте у здобувача вищої освіти виникають деякі незначні ускладнення, пов'язані з аналізом взаємодії політичних акторів та інститутів, влади та урядування, політичних систем та режимів, політичної поведінки у різних контекстах їх функціонування.
6	Продемонстровано вільне володіння передбаченими програмою знаннями, уміннями та навичками; показано глибоке розуміння сутності

	<p>політичної культури, вміння аналізувати її структуру, функції, типи, характерні для різних історичних періодів і суспільств; відмінне володіння категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки. Правильно і в достатній кількості підібрано необхідні для відповіді практичні приклади; наявне вміння систематизувати знання; продемонстровано вміння робити на основі аналізу теоретичного і практичного матеріалу обґрунтовані висновки та узагальнення; у ході відповіді демонструються навички самостійного політологічного мислення, самостійного аналізу історичних джерел, що представляють базові наукові розробки класичної та сучасної політичної науки щодо політичної культури; здатність аргументовано відстоювати власну точку зору; відповідь чітка, логічна, послідовна і завершена.</p>
--	--

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 105.

Кількість кредитів – 3,5.

Форма семестрового контролю – екзамен.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. У разі відсутності здобувача вищої освіти на практичних заняттях з поважної причини (документальне підтвердження) надається право відпрацювати пропущене заняття, у разі відсутності без поважних причин – здобувач вищої освіти не одержує бали за практичне заняття і позбавлений права на їхнє відпрацювання.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів. Списування під час виконання тестових завдань, практичних завдань та завдань екзаменаційної роботи заборонені. Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці **АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ**: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті, перед опануванням цієї навчальної дисципліни. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні, набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproporyadok22.pdf>

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації, словники, відеоролики.

Рекомендовані джерела інформації:

Основні

1. Бурдяк В.І., Ротар Н.Ю. Політична культура країн Європи в контексті інтегративних процесів: монографія. Чернівці : Рута, 2004. 328 с.

2. Етнополітична культура в Україні: реалії та виклики часу. Київ: ІІЕНД імені І.Ф. Кураса НАН України, 2010. 431 с.
3. Корнієнко В.О., Добіжа В.В. Формування політичної культури сучасної владної еліти в Україні: монографія. Вінниця : ВНТУ, 2009. 160 с.
4. Нагорна Л.П. Політична культура українського народу: історична ретроспектива і сучасні реалії. Київ: Стиль, 1998. 278 с.
5. Остапенко М.А. Політична культура суспільства: навч. посіб. Київ: МАУП, 2008. 96 с.
6. Проскуріна О.О. Політична культура інформаційного суспільства. Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛДУ імені Тараса Шевченка», 2008. 352 с.
7. Рудакевич О.М. Національна політична культура: теорія, методологія, український досвід: монографія. Тернопіль: Вид-во ТНЕУ «Економічна думка», 2010. 456 с.

Допоміжні

1. Бакланова Н. М., Букач В. М. Категорія «політичної культури» в науковому та публічному дискурсах. *Politicus. Науковий журнал*. 2022. № 1. С. 94-102.
2. Дмитренко М. Особливості сучасної української політичної культури: проблема визначення. *Політичний менеджмент*. № 5. 2005. С. 134–138.
3. Єфтені Н.М. Проблеми формування політичної культури в сучасному українському суспільстві. *Актуальні проблеми політики*. 2014. Вип. 53. С. 267-274.
4. Золін А. Політична субкультура як частина загальної культури суспільства. *Політичний менеджмент*. 2007. № 6. С. 74–81.
5. Новікова Н.Є. Особливості формування політичної культури особистості в умовах трансформації суспільства. *Наукові записки Наукма*. 2016. Том 186. Політичні науки с. 65-71.
6. Поліщук І.О. Еволюція культури політичних виборів в Україні: монографія. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2008. 352 с.
7. Поліщук І.О. Концептуальні основи електоральної культури. *Сучасне суспільство*. 2019. Випуск 1 (17). С. 156-158.
8. Приходько С. М., Ільченко А. М., Помаз Ю. В. Ціннісні аспекти політичної культури українського суспільства. *Політикус. Науковий журнал*. 2022. № 2. С. 103-109.
9. Ротар Н. Регіональні субкультури та проблема консолідації демократії в Україні. *Регіони Східної Європи: інтеграційні очікування та конфронтаційні небезпеки*. Матеріали Міжнародної наукової конференції, Чернівці, 18-19 вересня 2000. Чернівці: БУКРЕК, 2000. С. 111.
10. Семке Н. Особливості політичної культури сучасної України. *Актуальні проблеми розвитку українського суспільства*. Вісник НТУ «ХПІ». № 40 (1212). 2016. С. 54-58.
11. Стегній О. Типи політичної культури регіональних спільнот України. *Вісник Львівського університету*. Сер. Соціологія. 2008. Вип. 2. С. 32–36.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Кисельова В., Українець О. Цінності – ключ до політичної модернізації України. Аналітичний центр «Обсерваторія демократії». URL: <https://od.org.ua/uk/>
2. Остапенко М. А. Політична культура суспільства: навчальний посібник. Київ: МАУП, 2008. 96 с. URL: http://maup.com.ua/assets/files/lib/book/polit_kult_sysp.pdf
3. Шляхтун П. П. Політологія (теорія та історія політичної науки): навчальний посібник. Київ: Либідь, 2005. 576 с. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-52.html>
4. Щедрова Г. П. Основи політології: навчальний посібник. Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2005. 170 с. URL : <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-71.html>